

چالش ها و موانع توسعه و پیشرفت ورزش فوتبال در استان های غرب کشور

کامران عیدی پور^{۱*}، علی اشرف خزایی^۲، الهام آراین^۳، سجاد غلامی ترکسلویه^۴

۱- مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، مرکز کوهدشت، کوهدشت، ایران ۲- استادیار دانشگاه رازی کرمانشاه
۳- مدرس دانشگاه، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه نهاوند، همدان ۴- دانشجو دکتری دانشگاه رازی کرمانشاه و عضو گروه تربیت بدنی
و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فیروزآباد، مرکز میمند، میمند، ایران
تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۶/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۸/۳۰

Challenges and barriers to the development of football in the West Country

Kamran Eyipour^{1*}, Ali Ashrafkhazaei², Elham Aryan³, Sajjad Gholami torkslooye⁴

1- Teacher, Islamic Azad University of Kouhdasht 2- Assistant Professor, Razi University

3- Teacher, Nahavand University 4- Ph. D. Student of Sport Management, Razi University

Received: (2014/09/06)

Accepted: (2014/11/21)

Abstract

The purpose of this study, an analysis of the main challenges and obstacles to the development of football in the West of the country. Research methods, descriptive – survey. The population of the research includes all specialists, soccer, soccer board of directors, coaches, and athletes of professional football Five provinces in the West Country (Lorestan, Kermanshah, Hamedan, Kurdistan, Ilam) to the number is 230, Sample survey, based on 145 patients and randomly Morgan - cluster is determined. Data in this study, a five-item Likert scale questionnaire with 40 questions. Internal reliability by Cranach's alpha coefficient 89/0 was determined. For data analysis, descriptive statistics (tables, mean ...) and inferential statistics (K-S, and Friedman) is used. The results showed that, in general, there are twelve fundamental challenges in the development of football in this area are: Lack of long-term planning and the ravages of capitalism professional club, poor management and poor marketing is one of the most important challenges. The barriers identified in this study, it is suggested Policy officials and the sport of football officials and related organizations across the province by implementing strategies according to the scheduled program, in the development of football in the West Country and accordingly take steps to improve the country's football.

Keywords

Sports; Football; challenges and obstacles; counties; Federation

چکیده

هدف از انجام این تحقیق، تحلیلی بر مهمترین چالشها و موانع توسعه و پیشرفت ورزش فوتبال در استانهای غرب کشور می باشد. روش تحقیق، از نوع توصیفی- پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق، شامل: کلیه متخصصان فوتبال، روسای هیئت های فوتبال، مربیان و ورزشکاران تیمهای حرفه ای فوتبال در پنج استان غرب کشور (لرستان، کرمانشاه، همدان، کردستان، ایلام) به تعداد ۲۳۰ نفر می باشد. نمونه تحقیق، بر اساس جدول مورگان تعداد ۱۴۵ نفر و به صورت تصادفی تعیین شده است. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته با مقیاس پنج گزینه ای لیکرت و با تعداد ۴۰ سوال بود. روایی پرسش نامه از طریق تحلیل عاملی تاییدی و با استفاده از نرم افزار لیزرل ۷/۸/۰ و پایایی درونی آن به وسیله ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ تعیین شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از آمار توصیفی و آمار استنباطی (کلموگراف اسمیرنوف، کروسکال والیس و آزمون فریدمن) استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد که: به طور کلی دوازده چالش اساسی در مسیر توسعه فوتبال این مناطق وجود دارد که: عدم برنامه ریزی بلند مدت و نابسامانی نظام باشگاه داری حرفه ای، ضعف مدیریتی و ضعف بازاریابی؛ از مهمترین این چالش ها به شمار می روند. با توجه به موانع شناسایی شده در مطالعه حاضر، پیشنهاد می شود مسئولان و سیاستگذاران کلان ورزش، مسئولان فوتبال کشور و سازمان های مربوطه در سطح این استانها با اتخاذ راهکارهای اجرایی و مطابق با برنامه ای زمانبندی شده، در راه توسعه فوتبال در استان های غرب کشور و متناسب با آن پیشرفت فوتبال کشور گام بردارند.

واژه های کلیدی

ورزش، فوتبال، چالش ها و موانع، استان ها، فدراسیون

مقدمه

شد. این رشته به دلیل برخورداری از ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، به طور کامل از حالت بازی ساده خارج شده است، این نکته دلیل توجه به ارتقای این رشته ورزشی در سطح جهان را آشکار می سازد (سانجر، ۲۰۰۷: ۱۷). رشد فوتبال به عنوان یک پدیده تجاری در چند دهه گشته در همه جوامع و به ویژه در ایران چشمگیر بوده است و یکی از درآمدزاترین صنایع در قرن ۲۱ به شمار می رود. راه اندازی لیگ حرفه ای فوتبال در ایران اگر چه همسو با سیاست های جهانی فدراسیون فوتبال در راستای تجاری سازی فوتبال در کشورهای عضو می باشد اما توسعه و بقای آن در دنیا تجاری امروز نیازمند تدارک وسایل، تجهیزات، فرهنگ، قوانین و آئین نامه های مخصوص به خود است. بررسی های انجام شده حاکی از آن است که فوتبال کشور علی رغم پای گذاشتن به عرصه حرفه ای گری هنوز نتوانسته است به اندازه کافی از حمایت گسترده بهره کافی ببرد (سجادی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۷۵)

مورو^۳ (۲۰۰۴)، در پژوهشی که به منظور شناسایی مشکلات مالی صنعت فوتبال در اسکاتلند انجام داد به این نتیجه دست یافت که: نوع مالکیت و اداره برخی باشگاه های فوتبال اسکاتلند، مهمترین مانع توسعه نظام باشگاه داری فوتبال در این کشور است. باروس^۴ (۲۰۰۶) نیز، در مطالعه ای مشابه، وضعیت اقتصاد فوتبال کشور پرتغال را بررسی کرد. او نیز نوع مالکیت باشگاه های فوتبال را از موانع توسعه فوتبال حرفه ای در آن کشور می داند. یافته های وی نشان داد که: پنج باشگاه در لیگ حرفه ای فوتبال پرتغال، غیرانتفاعی هستند که این موضوع با ماهیت حرفه ای باشگاه منافات دارد. وی پیشنهاد کرده است که به منظور افزایش پاسخگویی و مسئولیت پذیری مالی و اداری باشگاه ها، بهبود شفافیت مالی و اداره حرفه ای باشگاه ها، لازم است تمام باشگاه های حرفه ای فوتبال وارد بازار بورس شوند. غلامی ترکسلویه و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی نتیجه گرفتند یکی از مهمترین علل عدم حضور تماشاگران در استادیوم های ورزشی و عدم پیشرفت ورزش فوتبال نبود امکانات و تجهیزات مناسب می باشد. فریموث^۵ (۲۰۱۰)، در تحقیقی که در زمینه چالش های ورزش ویتنام انجام داده بود، نشان داد که دانش اندک در زمینه علوم ورزشی مسؤولان و مربیان، عدم اطلاع مسؤولان از استانداردهای بین المللی، ضعف شدید امکانات فنی و تجهیزات مورد نیاز برای ورزشکاران، نوبا بودن فدراسیون های ورزشی و کمبود بودجه به منظور توسعه برنامه ها و اهداف علمی، از مهم ترین

ورزش یکی از مهمترین مقوله های جوامع مدرن صنعتی است که بخش اعظمی از جمعیت هر کشور با اشکال گوناگون با آن سرو کار دارد. فعالیت های ورزشی، بخش عمده ای از زندگی اجتماعی را تشکیل می دهد. نگاهی به روزنامه ها و برنامه های تلویزیون نشان می دهد که بخش قابل توجهی از اطلاعات و زمان افراد در هر جامعه به ورزش اختصاص دارد (غلامی ترکسلویه و همکاران^۱، ۲۰۱۳: ۲۲). فارغ از اثرات ساختاری و نهادین، ورزش عاملی برای سلامت و نشاط و هویت آفرینی در جامعه است. بی گمان، گسترش جامعه و تمدن اخیر موسوم به (فراغت) بی ارتباط با گسترش ورزش و بسط گونه و نهادهای مرتبط با آن نیست. در بعد سیاسی، می توان از ورزش به عنوان عاملی برای سرگرمی افراد به خصوص قشر جوان، سرکوب احساسات سیاسی و سرپوش گذاشتن بر روابط قدرت در طبقه حاکم را یاد کرد. در چنین زمینه ای حکومت ها خود عامل مهم گسترش تبلیغ ورزش به منظور هدایت افراد به سوی آن و بهره برداری سیاسی از آن خواهد بود (عنبری، ۱۳۸۶: ۴) امروزه، ورزش در سرتاسر جهان روند رو به رشدی دارد و کشور ما نیز مانند سایر کشورهای در حال توسعه، در حال ورود به عرصه های بین المللی است. عرصه هایی که همگونی با آنها اندک است و هنگامی که موضوع رقابت و مسابقه پیش می آید، تفاوت آشکار کشور ما با کشورهای برخوردار از دانش علوم ورزشی مشخص می شود (سجادی، ۱۳۸۸: ۴۷)

ورزش فوتبال، یکی از محبوب ترین و مردمی ترین ورزش های جهان است. در ایران نیز، فوتبال از محبوب ترین ورزش هاست و در واقع، بخشی از جامعه است و روز به روز اهمیت بیشتری می یابد. به همین دلیل، لازم است که مسؤولان و مدیران سازمان های ورزشی توجه زیادی به این رشته داشته باشند (صادقی و همکاران، ۱۳۸۸: ۲۸). در میان رشته های ورزشی، به دلیل اینکه فوتبال پر طرف دارترین رشته ورزشی به جهت فراگیری و گستردگی منحصر به فردش است؛ بیشتر از سایر ورزش ها بازتابندگی و ویژگی های فرهنگی جوامع است (ژانگ و همکاران^۲، ۱۹۹۵: ۳۱). در عصر حاضر تقریباً ورزش در زندگی افراد رسوخ کرده و در بین ورزش ها، فوتبال به دلیل جذابیت خاص، یکی از بیشترین جمعیت های ورزشی دنیا را تشکیل می دهد و جایگاه منحصر به فردی دارد، به گونه ای که به پدیده فراگیر و جهانی بدل شده و برای آن حد و مرزی نمی توان قائل

4. Barros
5. Freimuth

1. Gholami torkesaluye et al
2. Zhang et al
3. Morrow

حرفه ای فوتبال ایران پرداختند. شرایط اقتصاد کلان کشور، مالکیت دولتی باشگاهها، مشکلات حقوقی و قانونی، مدیریت ضعیف بازاریابی و محدود بودن اندازه بازار صنعت فوتبال، کمبود امکانات و تجهیزات، فقدان منطق هزینه-درآمد، نبود نیروی انسانی متخصص، توجه اندک به موضوع استعداد یابی و ... از مهمترین موانع شناسایی شده در مطالعه حاضر بودند.

فوتبال از همان ابتدا در ایران با توجه به شرایط و ساختار سیاسی - اجتماعی که ایران با آن مواجه بود. حالت دو قطبی گرفت، از یک طرف یک تیم مربوط به دولت و از طرف دیگر یک تیم متعلق به مردم بود و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی با توجه به تغییرات سیاسی و اجتماعی این رویه بهتر شد؛ ولی این حالت دو قطبی بودن همچنان روبه رشد بود، و تأثیر آن در کل کشور رواج پیدا کرد (المیری و همکاران، ۱۳۸۸: ۶۴) در استان‌های غرب کشور، علارغم اینکه توانایی‌ها و پتانسیل‌های زیادی برای توسعه فوتبال وجود دارد، متأسفانه شاهد رشد و توسعه فوتبال در این مناطق نیستیم. البته در سال‌های اخیر، تیم‌هایی از این مناطق به مسابقات لیگ برتر صعود کرده اند، اما متأسفانه؛ این تیم‌ها زیاد دوام نیاورده و خیلی زود به رده‌های پایین‌تر سقوط کرده اند. بنابراین، ضرورت انجام این تحقیق، پاسخ به این سوالات است: که چرا ورزش فوتبال در استان‌های غرب کشور رونق زیادی ندارد؟ چرا تیم‌های فوتبال این مناطق در لیگ برتر فوتبال سهمیه و جایگاهی ندارند؟ مشکلات اساسی برای عدم توسعه فوتبال در این مناطق چیست؟ با توجه به این موارد، هدف از انجام این تحقیق، بررسی چالش‌های توسعه و پیشرفت فوتبال در استان‌های غرب کشور؛ جهت بازخورد به مسئولان مربوطه و تلاش برای رفع آنها می‌باشد.

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی است که به شکل میدانی انجام شده است. در این تحقیق، سعی بر آن شده است که از افراد واجد شرایط جهت پاسخگویی به سوالات تحقیق استفاده شود؛ لذا جامعه آماری تحقیق، شامل: کلیه متخصصان فوتبال، روسای هیئت‌های فوتبال، مربیان و ورزشکاران تیم‌های حرفه‌های فوتبال در پنج استان غرب کشور (لرستان، کرمانشاه، همدان، کردستان، ایلام) به تعداد ۲۳۰ نفر می‌باشد و نمونه تحقیق، بر اساس جدول مورگان تعداد ۱۴۵ نفر و به صورت تصادفی ساده تعیین شده است. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته با مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت و با تعداد ۴۰ سوال بود که چالش‌های اساسی فوتبال در این

چالش‌ها و موانع ورزش ویتنام است. فرکینز و شیلبری^۱ (۲۰۱۰)، در تحقیق خود نقش برنامه ریزی راهبردی و بلندمدت در سازمان‌های ورزشی ملی و منطقه‌ای را پل موفقیت به اهداف می‌دانند و بر آن عقیده‌اند که با نداشتن برنامه بلندمدت و چشم‌انداز اهداف، سازمان‌های ورزشی نباید متوقع هیچ‌گونه موفقیتی چه در سطح ملی و چه محلی و منطقه‌ای باشند، چرا که آنها مانند گم شده‌ای هستند که هیچ نقش‌های در دست ندارند. فدراسیون فوتبال نیوزیلند (۲۰۰۷)، با استفاده از تحلیل SWot به بررسی وضعیت فوتبال در این کشور پرداخت. نتایج تحقیق، عواملی مثل: ساختار نامناسب باشگاه‌ها، کمبود منابع مالی و بودجه، ضعف بازاریابی، عدم حمایت رسانه‌ها، عدم استفاده از مربیان متخصص و عدم کفایت مسئولان مربوطه فوتبال؛ را به عنوان مهمترین ضعف‌ها و موانع توسعه فوتبال در نیوزیلند نشان داد. باروس (۲۰۰۶)، سوتال و همکاران^۲ (۲۰۰۵)، در تحقیقاتی جداگانه به بررسی چالش‌ها و موانع جذب اسپانسر در ورزش فوتبال پرداختند. نتایج تحقیق آنها به ترتیب عوامل: موانع ساختاری-مدیریتی، عدم موفقیت باشگاه‌ها در سطوح بین‌المللی، عدم استفاده از اصول بازاریابی، مشکلات رسانه‌ای و عدم توفیق اسپانسر‌ها را از مهمترین موانع رو به روی جذب اسپانسر در فوتبال نشان داد. عسکریان و همکاران (۱۳۹۱)، تحقیقی را درباره چالش‌ها و موانع جذب اسپانسر در فوتبال حرفه‌ای ایران انجام دادند. نتایج حاصله تدوین هفت عامل: موانع ساختاری-مدیریتی، عدم توفیق اسپانسر‌ها، عم استفاده از اصول بازاریابی، سطح پایین لیگ حرفه‌ای ایران، موانع رسانه‌ای، مشکلات تاکتیکی در باشگاه‌ها و نبود مدیران متخصص را به عنوان مهمترین موانع جذب اسپانسر در فوتبال ایران نشان داد. نادری نسب و همکاران (۱۳۹۰)، با استفاده از تحلیل SWot به بررسی وضعیت فوتبال جمهوری اسلامی ایران و راهبردهای اساسی برای پیشبرد آن پرداختند. نتایج تحقیق عوامل: ضعف در جذب حامیان مالی، نبودن امکانات و تجهیزات، نبودن نیروهای انسانی متخصص، ضعف مدیریتی و نبود برنامه ریزی جامع را به عنوان مهمترین ضعف‌های فدراسیون فوتبال ایران نشان داد. قره‌خانی و همکاران (۱۳۹۰)، به بررسی مهم‌ترین موانع اقتصادی خصوصی سازی باشگاه‌های فوتبال ایران پرداختند. نتایج آنها نشان داد که: درآمد کم از حامیان مالی، تناسب نداشتن هزینه‌ها با درآمد‌ها، کمبود فضاهای ورزشی، عدم تخصیص بودجه مناسب به باشگاه‌ها و درآمد کم باشگاه‌ها از مهمترین موانع خصوصی سازی باشگاه‌های فوتبال ایران هستند. الهی و همکاران (۱۳۸۹)، به بررسی موانع توسعه صنعت باشگاه‌داری

بودن داده ها با استفاده از آزمون کلموگراف اسمیرنوف در گروه های مختلف جامعه آماری مورد بررسی قرار گرفت و فرض عدم نرمال بودن داده ها مورد تایید قرار گرفت، بنابراین از آمار ناپارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد. نرم افزار آماری مورد استفاده نیز، SPSS20 بوده است.

یافته‌های تحقیق

در جدول شماره ۱ برخی از ویژگی های دموگرافی آزمودنی های تحقیق مشاهده می شود.

مناطق را مورد بررسی قرار می دهد. روایی سازه پرسش نامه از طریق تحلیل عاملی تاییدی و با استفاده از نرم افزار لیزرل ۰/۷۸ بدست آمد و روایی محتوایی آن نیز از طریق اساتید مدیریت ورزشی تایید شد. پایایی درونی آن به وسیله ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ تعیین شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از آمار توصیفی (جداول، میانگین و ...) و آمار استنباطی (کروسکال والیس برای مقایسه دیدگاه های مختلف جامعه آماری تحقیق و آزمون فریدمن برای رتبه بندی مهمترین چالش ها) استفاده شده است. قابل ذکر است که قبل از انجام تحلیل های آماری، نرمال

جدول ۱. ویژگی های دموگرافی آزمودنی ها

گروه	تعداد	میانگی ن سن	تحصیلات					
			میانگین سابقه کاری	دیپلم	کاردانی	کارشناسی		
متخصصین	۱۶	۴۱/۱۵	۶/۲۲	-	-	۳۰٪	۶۰٪	۱۰٪
روسای هیئت ها	۴۸	۳۷/۱۲	۹/۴	-	۲۰٪	۷۵٪	۵٪	-
مربیان	۱۳	۴۳/۱۹	۱۱/۷	۱۰٪	۲۵٪	۵۵٪	۱۰٪	-
ورزشکاران	۶۸	۲۳/۲۱	۷/۵۱	۱۷٪	۳۹٪	۵۱٪	۳٪	-

چالش ها و موانع توسعه فوتبال در استان های غرب کشور می باشند. نبود روش های اصولی استعداد یابی و در آمد کم از محل نقل و انتقال بازیکنان نیز از کم اهمیت ترین چالش های فوتبال این مناطق، برشمرده شده است.

همان طور که در جدول ۲ ملاحظه می شود، دوازده مورد از مهمترین چالش های توسعه فوتبال در استان های غرب کشور بر اساس آزمون فریدمن، رتبه بندی شدند که: عدم برنامه ریزی بلند مدت، نابسامانی نظام باشگاه داری حرفه ای، ضعف مدیریتی، مدیریت ضعیف بازاریابی و کمبود بودجه از مهمترین

جدول ۲. میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن در مهمترین چالش های ورزش فوتبال استان های غرب کشور

میانگین رتبه ای	رتبه	درجه آزادی	خی دو	سطح معناداری	مولفه ها
۱۰/۴۶	۱	۱۱	۱۳۹/۶	۰/۰۰۱	عدم وجود برنامه ریزی بلند مدت در فوتبال این مناطق
۱۰/۳۰	۲				نابسامانی نظام باشگاه داری حرفه ای در فوتبال این مناطق
۹/۷۵	۳				ضعف مدیریتی در سطح فدراسیون و هیئت های استان ها
۹/۷۲	۴				مدیریت ضعیف بازاریابی (کمبود آژانسهای تخصصی، طرحهای بازاریابی) در باشگاه ها
۸/۸۲	۵				کمبود بودجه اختصاص داده شده به فوتبال این منطقه
۶/۹۵	۶				کمبود وسایل و تجهیزات رشته فوتبال (ورزشگاه، توپ، چمن و ...)
۶/۸۵	۷				بهره گیری اندک از نیروی انسانی متخصص در باشگاه های فوتبال
۶/۶۸	۸				کمبود مربیان و متخصصان فوتبال
۶/۴۵	۹				کمبود سرمایه گذاری حامیان مالی در رشته فوتبال این مناطق
۶/۰۲	۱۰				نداشتن روش های اصولی استعدادیابی در این مناطق
۴/۶۵	۱۱				فقدان منطق هزینه - فایده در باشگاه های حرفه ای فوتبال این مناطق
۳/۳۲	۱۲				در آمد زایی اندک باشگاه ها

آماري تحقیق بیشتر از ۰/۰۵ است، بنابراین بین دیدگاه متخصصان، روسای هیئت ها، مربیان و ورزشکاران در مورد

همان طوری که در جدول ۳ دیده می شود، چون سطح معناداری آزمون کروسکال والیس برای مقایسه دیدگاه اعضای جامعه

مهمترین چالش‌های فوتبال استان‌های غرب کشور، تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۳. نتایج آزمون کروسکال والیس و مقایسه نظرات متخصصین، روسای هیئت‌ها، مربیان و ورزشکاران

مؤلفه	درجه آزادی	خی دو	سطح معناداری
چالش‌های ورزش فوتبال از دیدگاه متخصصان، روسای هیئت‌ها، مربیان و ورزشکاران	۳۰	۲۹/۷	۰/۰۸۷

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های تحقیق، در مجموع دوازده مورد از مهمترین چالش‌ها و موانع توسعه ورزش فوتبال در استان‌های غرب کشور از دیدگاه متخصصان، روسای هیئت‌های ورزشی، مربیان و ورزشکاران حرفه‌ای فوتبال این مناطق، بر اساس آزمون فریدمن رتبه بندی شدند. ترتیب قرارگیری این چالش‌ها با همدیگر فرق می‌کند و در واقع این چالش‌ها، با توجه به میزان اهمیت بیشتر در جدول الویت بندی شده‌اند که البته در برخی از موارد بین دیدگاه گروه‌های مختلف جامعه آماری تحقیق، در رتبه بندی این چالش‌ها تفاوت‌هایی وجود داشت که از لحاظ آماری این تفاوت‌ها معنادار نبودند. اولین و مهمترین چالش اساس در فوتبال استان‌های غرب کشور، عدم برنامه‌ریزی بلندمدت است. با توجه به نقش آشکار مدیریت و برنامه‌ریزی بلندمدت و استراتژیک در توسعه و پیشرفت هر جامعه، محققان بسیاری این امر را مورد توجه قرار داده‌اند. فرکینز و شیلیوری (۲۰۱۰)، نقش برنامه‌ریزی راهبردی و بلندمدت در سازمان‌های ورزشی ملی و منطقه‌ای را پل موفقیت به اهداف می‌دانند و بر آن عقیده‌اند که با نداشتن برنامه بلندمدت و چشم‌انداز اهداف، سازمان‌های ورزشی نباید متوقع هیچ‌گونه موفقیتی چه در سطح ملی و چه محلی و منطقه‌ای باشند. فیروزی و همکاران (۱۳۹۱)، نادری نسب و همکاران (۱۳۹۰) نیز در تحقیقات خود، نبود برنامه‌ریزی بلندمدت را از مشکلات عمده ورزش کشور، مخصوصاً فوتبال دانسته‌اند که با نتیجه تحقیق حاضر، همخوانی دارد. در استان‌های غرب کشور هم، متأسفانه یک برنامه‌ریزی بلندمدت برای سمت و سو دادن به ورزش این مناطق، مخصوصاً فوتبال وجود ندارد. همین مسئله باعث شده است که کارها به صورت سلیقه‌ای و بدون هدف مشخصی انجام شود و با توجه به بی‌ثباتی مدیریتی که در ورزش این استان‌ها وجود دارد، یک مسیر مشخص برای ادامه راه مدیران وجود ندارد که این مورد باعث ایجاد مشکلات اساسی در ورزش این مناطق شده است، لذا به مسئولان مربوطه پیشنهاد می‌شود که به فکر تدوین یک برنامه

ریزی جامع برای ورزش این مناطق باشند. دومین چالش اساسی در این تحقیق، ناسامانی نظام باشگاه‌داری حرفه‌ای در فوتبال این مناطق است. مسلماً، باشگاه‌ها اساس و ریشه توسعه رشته‌های ورزشی در هر جامعه‌ای هستند، بنابراین لازم است که مسئولان مربوطه توجه اساسی به باشگاه‌ها و چگونگی اداره آنها داشته باشند. امروزه، در صنعت ورزش و مخصوصاً فوتبال اگر باشگاه‌ها به صورت حرفه‌ای اداره نشوند، نظام سازمان یافته‌ای برای اداره آنها وجود نداشته باشد، ساختار مدیریتی درستی نداشته باشند، درآمدزایی کافی نداشته باشند؛ نمی‌توانند به موفقیت‌های بالا دست پیدا کنند. خلیلی (۱۳۸۶)، تأکید می‌کند که چنین مشکلی در ورزش کشور وجود دارد و هیچ نظام سازمان یافته‌ای برای ایجاد و توسعه باشگاه‌های حرفه‌ای در کشور وجود ندارد. الهی و همکاران (۱۳۸۹) نیز، در تحقیق خود بر وجود این مشکل در فوتبال کشور اشاره دارند و لزوم توجه به یک نظام سازمان یافته برای تحقق باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال در کشور را گوشزد می‌کنند که با نتیجه تحقیق حاضر همخوانی دارد. در این راستا به نظر می‌رسد که واگذاری باشگاه‌های فوتبال به بخش خصوصی می‌تواند گامی در جهت حرفه‌ای کردن واقعی این باشگاه‌ها باشد. سومین چالش اساسی، مربوط به ضعف مدیریت در سطح فدراسیون و هیئت‌های استان‌ها می‌باشد. متأسفانه، بیشتر مدیران هیئت‌های ورزشی فوتبال و سایر سازمان‌های مربوطه در این مناطق، دارای مدرک تحصیلی بالایی نیستند و تجربه مدیریتی زیادی در زمینه ورزش ندارند و همچنین، از سبک‌های سنتی مدیریتی برای اداره سازمان‌ها استفاده می‌کنند که این موارد باعث ایجاد چالش اساسی در زمینه فوتبال این مناطق شده است و لازم است که توجه اساسی به آن بشود. بر اساس نظر مک کری^۱ (۲۰۰۹)، سیاست‌های مدیریت عمومی در زمینه ورزش، با توجه به ارزش‌ها، علت‌ها و عوامل متفاوت، می‌تواند باعث توسعه ورزش شود. در این زمینه، نتایج تحقیقات فدراسیون فوتبال نیوزیلند (۲۰۰۷)، باروس (۲۰۰۶)، سوتال و همکاران (۲۰۰۵)، عسگریان و همکاران

عنوان مثال، می توان از تیم گهر لرستان در مسابقات لیگ برتر نام برد که به علت نداشتن استادیوم استاندارد، حق امتیاز میزبانی را از دست داد. پاتول^۲ (۲۰۰۸)، اظهار می دارد که: تسهیلات و تجهیزات ورزشی عمده ترین نقش را در قهرمان پروری داراست، و عنصری با ارزش در فعالیت های مدیریتی و جهت دهی به برنامه ها می باشد. فریموث (۲۰۱۰)، فیروزی و همکاران (۱۳۹۱)، قره خوانی و همکاران (۱۳۹۰)، الهی و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیقات خود، پایین بودن اماکن و تجهیزات را به عنوان یکی از اصلی ترین چالش های توسعه ورزش معرفی می کنند و معتقدند که یکی از اساسی ترین پایه های ورزش قهرمانی، داشتن اماکن و تجهیزات مناسب است. بهره گیری از نیروی انسانی متخصص در باشگاه های فوتبال و عدم استفاده از مربیان متخصص از چالش های دیگر این تحقیق به شمار می روند. مسلماً، مربی باید از دانش و مهارت فوق العاده ای برخوردار باشد تا بتواند ورزشکاران ماهری نیز تربیت کند. همچنین، سازمان های ورزشی باید دارای نیروهای متخصصی باشند تا به خوبی و درستی فعالیت های سازمان را انجام دهند که متأسفانه این چالش ها در فوتبال این مناطق وجود دارد. این یافته، با نتیجه تحقیقات فریموث (۲۰۱۰)، عسگریان و همکاران (۱۳۹۱)، فیروزی و همکاران (۱۳۹۱)، نادری نسب و همکاران (۱۳۹۰)، الهی و همکاران (۱۳۹۰)، همخوانی دارد که نقش مربیان و نیروی انسانی متخصص در باشگاه ها را بسیار مهم دانسته اند. با توجه به نقش انکار ناپذیر مربی در فرایند قهرمان پروری و توانایی افراد متخصص برای اجرای مطلوب فعالیت های باشگاه ها (برنامه ریزی، مدیریت، بازاریابی و...)، مسئولان مربوطه باید جذب مربیان تراز اول و نیز اعزام مربیان به کلاس های پیشرفته مربیگری را در دستور کار قرار دهند، همچنین تلاش برای جذب نیروی انسانی متخصص در باشگاه های فوتبال این مناطق، از ضروریات اساسی است. چالش بعدی تحقیق، کمبود سرمایه گذاری حامیان مالی در فوتبال این مناطق است. در واقع، حامیان مالی باعث می شوند که از یک طرف پشتوانه مالی کافی برای تیم های ورزشی به وجود بیاید و از طرف دیگر باعث افزایش انگیزه برای شرکت در فعالیت های ورزشی می شود که متأسفانه، در این مناطق به دلیل جوسازی های منفی، عدم تبلیغات مناسب و عدم فراهم کردن زمینه های لازم؛ برای جذب حامیان مالی مشکلات زیادی وجود دارد. وو کیم^۳ (۲۰۱۰)، حمایت مالی را از عمده ترین دلایل توسعه ورزش در ایالات متحده دانسته و بیان می دارد که اگر حمایت مالی از آن برداشته شود، هیچ یک از

(۱۳۹۱) و نادری نسب و همکاران (۱۳۹۰)، وجود ضعف مدیریتی در سازمان های ورزش فوتبال را نشان می دهند و لزوم توجه به این مورد و تلاش برای برطرف کردن آن را تاکید می کنند که با نتیجه تحقیق حاضر همخوانی دارد. مدیریت ضعیف بازاریابی (کمبود آژانس های تخصصی، طرح های بازاریابی) در باشگاه ها و کمبود بودجه اختصاص داده شده به فوتبال این مناطق، از چالش های اساسی دیگر می باشد. دابسون و گودارد^۱ (۲۰۰۱)، معتقدند که: وجود آژانس های تخصصی بازاریابی در صنعت فوتبال، باعث ارتباط بین صنایع و فوتبال می شوند و از این طریق، سود زیادی را نصیب طرف های معامله می کند. باروس (۲۰۰۶)، سوتال و همکاران (۲۰۰۵)، عسگریان و همکاران (۱۳۹۱)، الهی و همکاران (۱۳۸۹)، در تحقیقات خود بر وجود این مشکل در فوتبال تاکید دارند و معتقدند که: درآمد زایی، مهمترین رکن باشگاه های حرفه ای است و لذا بهبود بازاریابی در ورزش فوتبال می تواند منجر به افزایش درآمد ها بشود و از این طریق زمینه را برای توسعه باشگاه های حرفه ای فوتبال، فراهم کند. متأسفانه به نظر می رسد که: در باشگاه های فوتبال استان های غرب کشور، مدیریت بازاریابی قوی وجود ندارد و زمینه به کارگیری واحدهای تخصصی و نیروی انسانی متخصص بازاریابی در این باشگاه ها به خوبی فراهم نشده است که لازم است توجه زیادی به این مورد بشود. با توجه به نقش بودجه و منابع مالی در بهبود و به ثمر رسیدن برنامه ها، به نظر می رسد که بودجه اختصاص یافته شده به سازمان های ورزشی و باشگاه های فوتبال این مناطق اندک است و این مسئله باعث ایجاد چالش اساسی شده است. بنابراین، توجه به بودجه اختصاص یافته به ورزش این مناطق و افزایش میزان آن از طرف سازمان های دولتی می توانند در بهبود شرایط موثر باشد. فریموث (۲۰۱۰)، فدراسیون فوتبال نیوزیلند (۲۰۰۷)، فیروزی و همکاران (۱۳۹۱) نیز، در تحقیقات خود کمبود بودجه اختصاص داده شده به سازمان های فوتبالی را به عنوان یک ضعف اساسی نشان داده اند و افزایش بودجه این سازمان ها را به عنوان عاملی برای توسعه فوتبال می دانند. یکی دیگر از چالش های فوتبال استان های غرب کشور، کمبود اماکن و تجهیزات رشته فوتبال در این مناطق می باشد. متأسفانه، در این مناطق تعداد استادیوم هایی که برای این رشته ورزشی ساخته شده اند، بسیار اندک هستند و از استاندارد های لازم برخوردار نیستند، همچنین تجهیزات و وسایل مخصوص فوتبال (چمن، محل تمرین، توپ و...) در حد بسیار محدودی هستند و از کیفیت های لازم برخوردار نیستند. به

3. Woo Kim

1. Dobson And Goddard

2. Paul

این مناطق نیست. این یافته، با نتیجه تحقیقات قره خوانی و همکاران (۱۳۹۰) و الهی و همکاران (۱۳۸۹)، هم جهت است. در مجموع یافته‌های تحقیق، وجود دوازده چالش اساسی در فوتبال استان‌های غرب کشور را نشان داد. بعضی از این چالش‌ها، ریشه در مدیریت ضعیف و وضعیت اقتصادی نامطلوب جامعه دارند، که شاید برطرف کردن آنها نیاز به تغییرات اساسی در ساختار مدیریتی و اقتصادی جامعه داشته باشد، برخی چالش‌های دیگر هم وجود دارند که: با مدیریت صحیح و سیاست‌گذاری درست مسئولان مربوطه فوتبال، قابل برطرف کردن هستند. با توجه به موانع شناسایی شده در مطالعه حاضر، پیشنهاد می‌شود مسئولان و سیاستگذاران کلان ورزش، مسئولان فوتبال کشور و سازمان‌های مربوطه در سطح این استان‌ها تأملی جدی در مورد موانع توسعه فوتبال در این مناطق داشته باشند و با اتخاذ راهکارهای اجرایی و مطابق با برنامه‌ای زمانبندی شده، در راه توسعه فوتبال در استان‌های غرب کشور و متناسب با آن پیشرفت فوتبال کشور گام بردارند.

سپاسگزاری

در اینجا جا دارد مراتب تقدیر و تشکر خود را از تمامی تمامی عزیزانی که در جمع آوری داده‌ها و انجام این تحقیق بنده را یاری نموده‌اند، اعلام دارم.

ورزش‌های حرفه‌ای در این کشور نخواهند توانست به حیات خود ادامه دهند. عسگریان و همکاران (۱۳۹۱)، قره خوانی و همکاران (۱۳۹۰)، الهی و همکاران (۱۳۸۹) نیز در تحقیقات خود عدم حمایت مالی در فوتبال کشورمان را از ضعف‌های اساسی دانسته‌اند. نداشتن روش‌های اصولی استعدادیابی در این مناطق، به عنوان یک چالش دیگر در این تحقیق مطرح است. فرآیند استعدادیابی، نیازمند شناسایی و انتخاب افراد مستعدی است که: شرایط لازم را برای موفقیت در یک تیم ورزشی را داشته باشند. بر اساس نظر الهی و همکاران (۱۳۸۹)، در ایران؛ توجه اندکی به مقوله استعدادیابی در ورزش فوتبال می‌شود و روش‌های اصولی برای انجام این کار وجود ندارد. فقدان منطق هزینه-فایده و درآمد زایی اندک در باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال این مناطق، از دیگر چالش‌های اساسی در این تحقیق می‌باشد. در این مناطق، باشگاه‌های فوتبال بیشتر ماهیت ورزشی دارند و شرایط خاص حاکم بر فوتبال این مناطق باعث شده است که باشگاه‌ها از ماهیت تجاری بودن و درآمدزا بودن خود دور شوند، در حالی که باشگاه‌های مطرح فوتبال در جهان؛ علاوه بر رقابت ورزشی، در فکر رقابت تجاری و کسب سود نیز می‌باشند. علاوه بر این، هزینه‌ای که در فوتبال این مناطق می‌شود؛ بازدهی‌های لازم را برای آنها به همراه ندارد و در جهت پیشرفت و توسعه ورزش

منابع

- المیری، مجتبی. نادریان جهرمی، مسعود. سلطان حسینی، محمد. نصر اصفهانی، علیرضا. (۱۳۸۸). بررسی عوامل مؤثر بر حضور تماشاگران فوتبال در ورزشگاه‌ها، نشریه مدیریت ورزشی، (۳)، ۶۱-۷۳.
- الهی، علیرضا. سجادی، سید نصرالله. خبیری، محمد. ابریشمی، حمید. (۱۳۸۹). موانع توسعه صنعت باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال ایران، پژوهش در علوم ورزشی، (۲۸)، ۵۳-۶۸.
- خلیلی، رضا (۱۳۸۶). طراحی ساختار نظام باشگاه‌های ورزشی. طرح پژوهشی. مرکز ملی توسعه مدیریت ورزش سازمان تربیت بدنی.
- سجادی، نصراله. خبیری، محمد. الهی، علیرضا. ابریشمی، حمید. (۱۳۸۸). موانع موجود در توسعه جذب درآمد حاصل از حمایت مالی در صنعت فوتبال ایران، نشریه مدیریت ورزشی، (۱)، ۱۷۳-۱۸۹.
- سجادی، نصراله (۱۳۸۸). مدیریت سازمان‌های ورزشی، تهران، انتشارات سمت، ۱-۲۷۲.
- صادقی، حسین. اصغرپور، حسین. گلچینفر، نازلی. (۱۳۸۸). تخمین تابع تقاضای تماشای لیگ برتر فوتبال ایران، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، (۳)، ۲۷-۴۱.
- عسگریان، فریبا. آزادان، مهدی. (۱۳۹۱). موانع جذب اسپانسرها در فوتبال حرفه‌ای ایران، پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، (۴)، ۵۹-۶۹.
- عنبری، موسی. (۱۳۸۶). بررسی عوامل گروهی و خرده فرهنگ مؤثر به خشونت‌گرایی تماشاگران فوتبال، فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، (۹)، ۱-۱۷.
- فیروزی، منصور. رضوی، محمدحسین. فرزاد، فرزاد. (۱۳۹۱). بررسی چالش‌ها و مشکلات رشته‌های مدال‌آور دو و میدانی، قایقرانی و شنای ایران، پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. (۱۵)، ۳۷-۶۶.
- قره‌خانی، حسن. احسانی، محمد. کوزه‌چیان، هاشم. خبیری، محمد. فولادی حیدرلو، سودابه. نوبخت، فرزاد. (۱۳۹۰). بررسی مهم‌ترین موانع اقتصادی خصوصی سازی باشگاه‌های فوتبال ایران، پژوهش در علوم ورزشی، (۹)، ۱۲۵-۱۳۶.

- نادری نسب، مهدی، احسانی، محمد، خبیری، محمد، امیری، مجتبی، قره خوانی، حسن. (۱۳۹۰). بررسی وضعیت موجود فوتبال جمهوری اسلامی ایران و تعیین موقعیت راهبردی فوتبال کشور، نشریه مدیریت ورزشی، (۹)، ۲۹-۵.
- Barros, C.P. (2006). The financial crisis in Portuguese football. *Journal of Sports Economics*, 7 (1): 96-104.
- Capital football strategic plan, (2007). Document. [www. Capital football. Com](http://www.Capitalfootball.Com)
- Dobson, S., Goddard, J. (2001). *The Economics of Football*. Landon. Cambridge University Press. First Published.
- Ferkins, Le. David, Sh. (2010). Developing Board Strategic Capability in Sport Organizations: The National-Regional Governing Relationship. *Sport Management Review*; 13: 235- 254.
- Freimuth, Uwe (2010). Vietnamese track and field athletes are heroes. Interviews to Vietnam track and field federation.
- Gholami Torkesaluye, S. Nagafi, A. Fatemi, A. Rastgari, M. (2013). Identifying factors affecting the presence of football fans in stadiums. *Research in Sport Management*, Volume 2(1): 21-24.
- McCree, R. (2009). Sport Policy and the New Public Management in the Caribbean. *Public Management Review*, 11(4): 461-476.
- Morrow, S. (2004). The financial crisis in Scottish football. *Scottish Affaires*: 47, 48-57.
- Paul, Singh (2008). Facilities, Equipment and Supplies: "Bringing Multi-Disciplinary Sports Facilities to the Rural Areas Will Unleash a Massive Pool of Potential Sports Stars". M. A.
- Sanchez, M G. (2007). "Efficiency and effectiveness of Spanish fooball teams: a three stage DEA approach". Springer Verlag 15.
- Soutall. R.M, M. Nagel, S. Deborah, J. Le Grande (2005). Build it and they will come? The Women's United Soccer Associatioon: A collision of exchange theory and strategic philanthropy.
- Woo Kim, Jin (2010). The worth of sport event sponsorship: an event study, *Journal of Management and Marketing Research*. 5: 14 -1.
- Zhang, J.J, Pease, D.G, Hui, S.C, & Michaud, T.J (1995). Variables affecting spectator decision to attend NBA games. *Sport Marketing Quarterly*, 4(4), 29-39.